

TIŠINA
str. 2

OD
BAKAROV
DO
ČOTAROV
str. 4

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 11. februarja 1999 ❁ Leto IX, št. 3

Zasedanje madžarsko-slovenske mešane komisije

NI DOVOLJ LE PREUČITI MOŽNOSTI

IV. zasedanje madžarsko-slovenske mešane komisije je potekalo 1. in 2. februarja v Slovenskem kulturno-informativnem centru v Monoštru. Naloga komisije je, da bi spremljala, kako se uresničuje Sporazum o zagotavljanju posebnih pravic slovenski narodni manjšini na Madžarskem in madžarski narodni skupnosti v Sloveniji. Sporazum je bil podpisan 6. novembra 1992.

Na tiskovni konferenci po podpisu zapisnika zasedanja sta oba predsednika komisije ocenila delo komisije za zelo uspešno in konstruktivno. Predsednik madžarskega dela komisije g. Tibor Szabó je poudaril dve posebnosti. Izmed vseh mešanih manjšinskih komisij ima le slovensko-madžarska med svojimi člani izvoljene predstavnike obeh manjšin. To bi želela Madžarska doseči tudi pri drugih manjšinskih mešanih komisijah, recimo pri romunski ali slovaški. Druga posebnost je, da se bo zapisnik tega zasedanja predložil obema vladama. Uresničevanje predlogov in priporočil zapisnika naj vladi - po možnosti - zagotovita z vladnim odlokom.

Kot nam je predsednik slovenskega dela komisije g. Peter Winkler povedal, so manjšinci izpostavili dve področji, in sicer šolstvo in gospodarstvo. Znano dejstvo je, da nenehno pada število študentov iz vrst manjšincev, ki študirajo na visokih šolah in fakultetah v matičnih državah. Po mnenju prekmurskih Madžarov so sprejemni izpiti na Madžarskem pretežki in prezahtevni za tiste madžarske dijake, ki končujejo srednje šole v Sloveniji. Niso pa navdušeni za pripravljalni letnik, ki pa porabskim Slo-

Mešana komisija na seniški šoli.

Podpis zapisnika v Kulturno-informativnem centru v Monoštru.

vencem pride zelo prav, kajti njihovo znanje materinščine ne dovoljuje takojšnjega vpisa na slovenske fakultete.

Na osnovnih šolah v Porabju povzroča največ težav financiranje le-teh. Gre za šole z majhnim številom učencev, ki se prav zaradi tega ne morejo vzdrževati le iz vsote, ki jim jo zagotovi državni proračun na podlagi normativov. Manjkajoče finance morajo zagotoviti občine, ki se tudi same ubadajo z gospodarskimi težavami. V zvezi s tem je v zapisniku zapisano: "Madžarska stran naj preuči možnosti, ali bi se narodnostne šole z majhnim številom slovenskih otrok lahko v celoti financirale iz državnega proračuna."

Za izboljšanje gospodarskega položaja območij, kjer živita manjšini, je v prvi vrsti treba izboljšati infrastrukturo območij, posodobiti cestno omrežje, zgraditi železniško povezavo, odpreti nove mejne prehode (vsaj še enega na relaciji Porabje-Slovenija), izboljšati pogoje na obstoječih šestih.

Vse to je zajeto v zapisniku letošnjega zasedanja komisije. Čeprav je le-ta v dosti pogledih konkretnjši od prejšnjih, še zmeraj najdemo v njem precej takih pojmov kot so: še ni prišlo do bistvenega napredka... bo lahko prišlo do... se niso bistveno zmanjšale težave... ni začel z delom... obe strani naj preučita možnosti... naj najde rešitev.

Tudi to kaže, da bodo imela pristojna ministrstva in odgovorni organi zadosti dela do naslednjega zasedanja, ki bo v Sloveniji.

M. Sukič

Tišina

Tišina. Tihota. Tihoča. Tiuča...
Baugi vala! Naj počivajo vu meri božem!

Pravi cajf, ka mamu po enom kedni medijskoga cirkusa - malo mera. Če že nemajo - malo mere. Bulvarski televizijski, radijski in novinarski djastricke so si gnauk don napunili svoj krv želečji banjü. Zdaj vendrak preživajo (prežvekujejo), depa eške se jim itak tak vonječe gor rija.

V strašanjši autobusni nesreči v Deuschlandsbergi v Austriji je mrlau 18 rosnu mladü nedužni deklie pa fantov. Med njimi takši pojbič tö, šteri je ranč tisti den emo 15. rojstni den. Pa 1. smrti den. Pa zadnjoga tö.

Počiva jezero v tihoti. Té gni na Vogrskom žalüjega gezaru pa gezaru - v tihoti. Žalüje se leko samo v tišini. Znautra.

žarskom dosta vse leko navčili od nji. (Sploj tisti vogrski rešilci, šteri so enoga smrtnoga betežnika tri-štiri vöre vozili od emi špitau do druge-tretje-štrte-pete v Budimpešti, ka so ga nin nej steli vzeti, zmejs pa je betežnik mrau. Če bi Stajerge nej tak precizni bili, bi več kak 18 mrtvecov bilau.)

Vsi tisti, šteri so po revoluciji 56. leta v Austrijo zbežnili, bi dosta znali pripovedjati, kak so jim naši sausadge te tö iz srca radi pomagali. Zato bi bilau dobro, če bi si na Vogrskom ništarni tö malo gor prebrodili, gda šinjajo lihinske begunce (menekülteke), ka prej ka tü odijo, što je sé zvau...

Drugo delo, nad šterim se moremo malo zamisliti, so tiste skrivnostne knige, v šteraj piše o našom žilki in

pa ma je rauka s klabajsom skaučila, gda se je v straži prebudo?

Mladi fant, šteroga dejdek pa babica živita v Porabji, je srečo emo. Če rejsan je po tem, gda je od omedlejavance k sebi prišo, samo en svoj črejuvu najšo. Pa je prej tak rad emo tiste črejuve... En avstrijski betežnik v špitalaj v Gradci ma je darüvo ene štrümfje - ka je badva zoknina zgübo -, ka naj, kak najbolje srečen človek med temi skijari, prvi leko domau dé iz tistoga pekla... Kak tau, ka takšoga ipa nemamo šegau špitavali o histaj velkaj knjigaj, liki samo pravimo, ka je andjelsko srečo emo?... Gda je vendrak enim 15-20 medijskim djastrikom dojpravo, kak vögleda tisto, gda se bliža konec sveta, se je napauto v Köszeg, ka pogledne svojo nekdešnje šaulo. Pa je srečo emo. Najšo je svoj drugi črejuvu! Kakšo veselje... Te pa gnauk samo v črni zaklaj med caukmaukom, šteroga so iz Austrije pripelali, zagledne krvavi gvani od svojoga najbaukšoga pa-daša! Od svojoga nekdešnjoga najbaukšoga prijatela. Jezoš Marija! Pa je skor omedleu...

Kak pravim, eške zato živi solidarnost. Sam Sveti Oča so tö poslali telegram z oblübo, ka do moliti za zvelicanje mali siromakov. Zvün toga se mi je dopadno eške en žalostni telegram. Tisti, šteroga je iz Budimpešte poslala ena ženska v Köszeg, pa se je namesto s svojim imenom samo tak podpisala, ka: **ena mati**.

O komercialni novinarski djastrikaj sam že pise. Kak če bi politični pa drugi kondori tö skor malo prevečkrat krauzili v lufti nad krvavim autobusom pa bejlmi škrinjami. Zato bi nej trbilo vse voponticati za svoj PR-imidž. Za svoj Prepilani Ronjavi imidž...

V Köszegi je na den pokapanja lakši vöter pijo s plamin kak britvina britva. Viherški vöter, šteri je potrejtim lidam eške skor moze vö-poceno. Namesto skuz so jim žalostne ledene svejce visale vöz oči... Pokapanje je trpelo - od ene vöre do pau pete!... Lüsto tö. Devet nedužni bejli škrinj je škrpitalo... Mojo düšo, ka me zebe - v mojo düšo!

Padarge so šoferi, šteroga en siguren policaj pazi v špitalaj v Gradci, eške nej povedali, ka se je zgodilo poton tistoga, ka se je njegov autobus v globočini razstrisno.

Eške ne vej, kakši mraz je biu v Köszegi. Pa ka do tam aucigamau na leto dvakrat meli Den pokojni düs.

Besedilo in posnetek:

Francek Mukič

Orbán obiskal Slovenijo

Več storiti za gospodarski razvoj obmejnih krajev

Predsednik madžarske vlade Viktor Orbán se je na povabilo slovenskega premiera Janeza Drnovška mudil na uradnem obisku v Sloveniji. Madžarski premier se je sešel s premierom Drnovškom, gosta pa sta sprejela tudi predsednik državnega zbora Janez Podobnik in predsednik države Milan Kučan. Premier Orbán se je srečal še s predstavniki madžarske manjšine v Sloveniji.

Prvotno je bilo predvideno, da se bo Viktor Orbán v Sloveniji mudil tri dni, toda potem se je obisk skróil le na petek, 6. februarja. Po v uvodu omenjenih srečanjih in pogovorih so predstavniki obeh vlad ob prisotnosti obeh premierjev podpisali dva sporazuma, in sicer sporazum o spremembi sporazuma o prevzemu oseb na skupni državni meji ter sporazum o medsebojnem priznavanju spričeval, diplom, nazivov in naslovov, pridobljenih v Sloveniji in na Madžarskem.

Ker so vsi pogovori potekali za zaprtimi vrati, sta Viktor Orbán in Janez Drnovšek o vsebini le-teh več povedala na novinarski konferenci. Odnose med Slovenijo in Madžarsko sta ocenila kot zelo dobre in omenila, da želita državi čim bolj razviti gospodarsko sodelovanje. (Madžarska je po izvozu trinajsti, po uvozu pa sedmi partner Slovenije). Premierja sta se pogovarjala tudi o programih za izgradnjo prometnic v okviru koridorja št. 5, ki je v Sloveniji prednostnega značaja.

Madžarski premier je poudaril, da preteklost odnosov med državama daje dobro osnovo za njuno nadaljnje sodelovanje. Neizkoriščene možnosti pa obstajajo na področju prometa, mejnih prehodov, Luke Koper in trgovine. Glede priprav na vstop v EU je madžarski gost izrazil upanje, da bosta državi na tej ravni sodelovali tudi v prihodnje, ter da bo sodelovanje na političnem, vojaškem in trgovinskem področju še boljše.

Za ljudi, ki živimo ob meji pa so bile najbolj razveseljiv besede obeh premierjev, da bosta skušali državi v najkrajšem času rešiti še nekatera manjša odprta vprašanja. Janez Drnovšek je omenil, da so med temi vprašanji tudi nekateri mejni prehodi, ki naj bi jih še odprli ali jih preategorizirali v mednarodne. Viktor Orbán pa je povedal, da se mu zdi skorajda absurdno, da doslej drobrososkdo sodelovanje ni prineslo rezultatov je treba pozornost nameniti tudi gospodarskemu razvoju obmejnih krajev med državama in obmejnemu sodelovanju.

Gospodarsko sodelovanje Madžarske z Luko Koper je premier Orbán ocenil kot vzpodbudno. Glede na to, da potrebuje več izhodov na morje, je za Madžarsko poleg Konstance in Reke zanimiva tudi Luka Koper. V kratkem naj bi bila sprejeta rešitev o tem, kakšne investicije bodo s tem v zvezi izkoriščene, je povedal premier Orbán.

Madžarski gost se je danes sestal tudi s predsednikom državnega zbora Janezom Podobnikom. Med njegovim obiskom v parlamentu so glavno pozornost pogovorov namenili manjšinam. Osrednja pozornost med srečanjem madžarskega premierja s predsednikom države Milanom Kučanom pa je veljala zunanji in varnostni politiki.

Premier Orbán se bo danes srečal še s predstavniki madžarske manjšine v Sloveniji.

Silva Eöry

Zato, ka je prava žalost skrita znautra v düši. Tak globoko kak vrageči vöter v črnem razburkanom maurdji.

Depa ka nemo krivični. Po tem, ka smo do sape prišli po tej tragediji, je prvo, ka smo leko na pamet vzeli, je **solidarnost**. Sploj pri Austrijcaj. Logično zato, ka se je nesreča zgodila pauleg Gradca. Ka je šlajerski radio informiro o nevoli, so v kratkom cajti že prišli padarge kirurgi (se-bész) iz različni krajev. Ranč tak vogrski tolmačke. Stajerge so se eške sami tö čüdivali, ka so prej nej mislili, ka živje v Gradci lelko Madžarov. Gda so prvi lidgje z Vogrskogoga začnili kaplati tá, gde je bila nesreča pa gde so bili mrtveci, ranjenci, so Stajerge nej samo plajutali z rokami, liki so v svoje autone skočili pa so vogrške autoše pelali tá, kam so bili nakanjeni. Menši hoteliri so včasik pontüdili šenki sobe, ka naj žlata v nevoli má gde prespati. Avstrijsko notranje ministrstvo je včasik vödalo zapauved svojim financom pa graničarom, ka naj z Vogrskogoga takšo zlato tö nut v njim rosag pistijo, šteri nemajo pasoaša. Gasilci, rešilci, padarge so tak djenau bili, ka bi se mi na Mad-

smrti. Bili so takši mladi, šteri so za štrafa volo nej smeli v Austrijo iti. Ostali so doma. Ostali so živi.

Biü je takši šaular iz Devcevera, šteri se je pri svoji stari materi držo v Köszegi, pa ma je dobroštrčna babica plačala pau, naj stariške, šteri so o cejli deli ranč nika nej znali, nemajo s tem nevolu. Takšo kaštigo za zlato staro mater?! Una je kriva za smrt deteta svojoga deteta? Tau si je zaslužila za svojo dobro düšo? Kak de nosila tau zmečavo do svojoga groba?...

Oča pa mati sta se že dostakrat ojdla s skijami vozit v Austrijo. Ah, deklčina (11 lejt) pa pojbiček (8 lejt) sta prej tak vrliva pa že zavole velkiva, vej pa njija tö s sebov vzememo! Gda se je autobus zagno dojpo brgej kak Elijaša kočü, je oča s svojim tejlom brž pokriu svojiva dva mali-va... V Somboteli sta pokopavana. Gda je prej nekaj oco špitavo o nesreči, je prej pito: gde je bila kakša nesreča?... Mati pa je eške itak v smrti nevarnosti... Ka bau, gda k sebi pride?

Tak nam je dano... Tisti, šteri je tiste skrivnostne knige pise, se je Baug dragi nej kaj zmejšo? Ali pa za minuto zadremo

Štenjé

PRI PAVRAJ

maturu (érettségi) vőzaprlj pa v vauzo nutzaprlj. 1941-oga leta so ga odpelali v koncentracijsko taborišče Mauthausen za eno leto. Nej samo piso, liki urejal (szerkeszt) novine, knjige tő, biu je direktor založbe (könyvkiadó) Mladinska knjiga. Od 1983. leta je biu redni član slovenske akademije.

Najbole leko spoznamo pavarsko življenje iz romana *Na kmetih* (Pri pavraj) i iz novele *Na verne duše* (Na vőrne dőše). V noveli se mladi dőhovník zalőbi v čer sauseda. Ta deklina se őženi s pojbm, šteri pa gi lagvi mauz grata. Tau je bőžja kaštiga.

Paversko življenje v Slovenski goricaj je v svoji romanaj, novelaj i igraj dojpsiso Ivan Potrč (1913-1993). V gimnazijo je odo v Ptuj, ot kec so ga pred

„Janžek, pij!” je rekel, me pogledal in kimnil, ko da bi me hotel spraviti v volji – na Tilo, na pokojno čer, po vsej priliki ni več mislil; potegoval je pipo, na veliko in na glas, da mu ne bi kaja še enkrat ugasnila.

Lahko sem videl, da stari ne razmišlja več o tem, kar sem hotel zvedeti; da je v resnici že pozabil na hčer, na pokojno; ali v meni je ostal za ta večer preveč živo v očeh s travo porasel grob, kakršnega sem našel večerko na Rogoznici, na našem pokopališču; preveč živo je ostala v spominu ena sama svečka na grobu, med tisto na hitro opleto travo, in sprana tabla na lesenem križu, premalo sem tudi takrat pred leti slišal, premalo sem kdajkoli zvedel o Tilini smrti, kako je morala iznenada umreti, da bi zdaj, ko sem že enkrat načel s povpraševanjem, lahko nehal in pustil vse za zmerom, pozabi.”

Marija Kozar

Monošter, 29. januar:
Državna slovenska samouprava in Generalni konzulat RS v Monoštru sta organizirala predavanje za Porabce, ki jih zanima sadjarstvo. Zainteresirani so obiskali približno teden dni pred tem Sadjarstvo Smodiš v Otovcih.

POLITIKA ENO, ŠOLSKI VSAKDANJIK DRUGO

Pomanjkanje ustreznih učbenikov in strokovne literature (priročniki za učitelje, slovarji in drugo) je večer problem porabskega šolskega vsakdanjika. Odkar je na Madžarskem demokracija z velikimi koraki vstopila tudi v šolske učilnice, vlada na učbeniškem področju pravi kaos. Učitelji so relativno svobodni pri izbiri učbenikov, ki jih je na tržišču ogromno. Z uveljavitvijo in začetkom izvajanja novega Nacionalnega učnega kurikulumata so prišle spremembe tudi v porabske narodnostne šole. Sprejet je učni načrt za slovenski jezik z dodatkom izbranih učnih narodnostno naravnanih vsebin. Učitelji spoznavajo novosti na različnih srečanjih in seminarjih, novi program, kot tudi novi učni načrt za slovenski jezik, pa izvajajo v prvem in sedmem razredu osnovne šole. Tako vsebinsko kot metodično se novi učni načrt za slovenščino bistveno razlikuje od predhodnih. Opustili smo politične floskule o poučevanju slovenščine kot prvega jezika; le-to namreč že dolga leta ni, zato je v preteklosti bila povzročena na šolskem področju precejšnja škoda. Realnost je namreč taka, da se porabski učenci - pretežna večina - začnejo učiti slovenščino šele v šoli oziroma v vrtcu (česar prav tako ne morem razumeti pri vseh porabskih starših, ki imajo slovenstva in zavednosti in še česa polna usta!). V zvezi z novim načinom poučevanja, katerega se lotevamo sistematično, pa je veliko problemov; poglavitni so povezani z učbeniki. O tem smo že mnogokrat govorili in pisali, a govorjenje pač ne prinaša konkretnih rezultatov.

Veliko število učbenikov in strokovnih priročnikov so porabske šole doslej dobile iz Slovenije. Tudi pred kratkim je Ministrstvo R Slovenije za šolstvo podarilo šolam predvsem nove slovarje in strokovne knjige v vrednosti nad 300.000 SIT. Ministrstvu, posebej pa gospodu Romanu Grudnu, gre v imenu porabskih šol posebna zahvala.

Vsekakor pa bi za oskrbo porabskih šol z ustreznimi učbe-

niko in strokovno literaturo moralo veliko več narediti madžarsko šolsko ministrstvo. V raznih sporazumih, protokolih in zapisnikih na področju sodelovanja med Madžarsko in Slovenijo se namreč na vsa usta govori o idealnem sodelovanju, visoki ravni zaščite manjšin, v sporazumih piše, da bosta državi spodbujali uvoz potrebnih učbenikov in strokovnih knjig za pouk manjšinskega jezika iz matične države... Prepotreben za pouk jezika je npr. madžarsko-slovenski, oziroma slovensko-madžarski slovar. Ker je le-ta nastal v Sloveniji, bi bilo logično - če se že govori o idealnih pogojih za ohranjanje majšinske identitete - da madžarsko šolsko ministrstvo poskrbi za uvoz slovarjev iz Slovenije. Toda nič od tega. Števanovska šola je prosila za finančna sredstva za nakup slovarjev, vložila je prošnjo na razpis nekega sklada. Sredstev seveda ni dobila. Vodstvo seniške šole ne ve, kako bo v letošnjem letu postrgalo skupaj denar za učiteljske plače. Računalniška oprema v šolah? Dajte, no. Nekaj opreme sicer je, ni pa programov, interneta, elektronske pošte. Narodnostne šole se borijo za golo preživetje. Gospodje politiki, to vi imenujete vzorna skrb za porabske Slovence??

Za potrebe pouka slovenskega jezika v prvem razredu osnovne šole učitelji sami pripravljajo določena gradiva. Le-ta bi lahko - strokovno obdelana - bila dobra podlaga za priročnik za učitelje, ob njem pa bi bilo potrebno poskrbeti še za slikanico. To bi bila idealna rešitev za pouk jezika v prvem razredu. Prav tako nastajata še dva učbenika, in sicer berilo za sedmi razred ter učbenik za spoznavanje domovine. Bodo ti učbeniki zagledali luč sveta? Še ne vemo. Berilo v nastajanju sproti fotokopiramo in učenci se morajo zadovoljiti z neuglednimi sivimi listi, ki - priznam, tudi meni - ne bi vzbujali pretirane motivacije za učenje. Le ličen učbenik z veliko slikovnega materiala je učencem v veselje, ne pa dolgočasne fotokopije. V

Sloveniji in na Koroškem v Avstriji je v zadnjem času nastalo tudi veliko dobrih učbenikov za pouk slovenščine kot drugega jezika. Nekateri izmed njih bi bili zelo primerni za potrebe porabskih šol; nekateri že imajo, saj so jih dobili kot darilo slovenskega šolskega ministrstva. Menim, da bi madžarsko šolsko ministrstvo lahko poskrbelo za uvoz teh učbenikov, saj je nakup le-teh bistveno manjši strošek kot izdajanje novega učbenika. A gospodje politiki z obeh strani meje, ki podpisujejo krasne sporazume, se dogovarjajo, proučujejo možnosti, menijo, iščejo primerne rešitve in še bi lahko naštevala njihove aktualne glagole, se o konkretnih stvareh na šolskem področju dogovorijo bolj malo... Oni so vendar - politiki!

Tako pa se bomo še naprej srečevali s problemi pomanjkanja ustreznih učbenikov za porabske narodnostne šole, problemi, ki jih porabski Slovenci ne morejo rešiti sami; prav tako jih ni dolžna v celoti reševati matična država. Narodnostno šolstvo v Porabju je vendar integralni del madžarskega šolskega sistema. Tudi učbeniki, učni programi, materialni stroški, učiteljske plače, preživetje šol... Porabski Slovenci imajo kot politično-predstavniki organ na državni ravni Državno slovensko manjšinsko samoupravo; le-ta je ustanovila tudi Odbor za šolstvo. S čim se ukvarja ta odbor? Kdo bi vedel...

Nekdo od politikov mi je nekoč razlagal, da je beseda RECI-PROČNOST izredno politično vprašljiva; nedostojna, neetična, takorekoč neolikano jo je uporabljati. To čudno besedo da naj raje pozabim, črtam iz svojega besednjaka... Dokler bo slovenska politika razmišljala in delovala tako, se bodo porabski Slovenci nezadržno asimilirali... Me zanima, koliko slovensko govorečih Porabcev boste, gospodje politiki, lahko v Porabju srečali čez nekaj desetletij...?!

Valerija Perger

OD SLOVENIJE...

Predsednik države, zunanji minister in nadškof na slovesnosti v Achnu

Slovenski predsednik Milan Kučan, zunanji minister Boris Frlec in nadškof Franc Rode so se udeležili seje kuratorija Evropske fundacije za aachensko katedralo, ki bo leta 2000 praznovala 1200-letnico posvetitve. Na slovesnosti se je zbralo kar šest predsednikov evropskih držav, poleg slovenskega Milana Kučana, nemškega Romana Herzoga in madžarskega Árpáda Göncza tudi romunski, makedonski in bolgarski, ter približno 70 častnih članov fundacije.

Dvostranska srečanja premiera Drnovška v Davosu

Slovenski premier Janez Drnovšek se je ob robu Svetovnega gospodarskega foruma v švicarskem Davosu srečal še s poljskim predsednikom Aleksandrom Kwasniewskim, norveškim premierom Kjellom Magnejem Bondevikom, avstralskim zunanjim ministrom Alexandrom Downerjem, evropskim komisarjem Leonom Brittanom ter več svetovnimi gospodarstveniki in poslovneži, pa tudi z monaškim princem Albertom.

Slovenski oglaševalski kolač lani vreden skoraj 32 milijard tolarjev

Slovenski oglaševalski kolač je bil lani vreden skoraj 32 milijard tolarjev (338 milijonov mark). Največ, 56 odstotkov ali nekaj manj kot 18 milijard tolarjev, so od objave oglašnih sporočil lani iztržile televizije, sledijo časopisi oz. revije z 18 odstotki (5,7 milijarde tolarjev), časniki oz. dnevniki s 14 odstotki (4,5 milijarde tolarjev), radio z osmimi odstotki (2,5 milijarde tolarjev; gre za oceno) ter plakati, na katere odpadejo štirje odstotki oglaševalske realizacije (1,3 milijarde tolarjev). Na institutu so zbrali tudi podatke, kateri oglaševalci so lani oglaševanju v medijih namenili največ sredstev. Sicer pa podatki kažejo, da tuji največ oglašujejo na televiziji, v tisku pa prevladujejo domači oglaševalci in oglasna sporočila za avtomobile.

Pismo iz Sobote

SPATI PA DELATI

Vej pa vejte, ka v ton našon časi té čas tak brž ta dé. Eške se človek rejčno ne obrne, že edno leto mine, že mlajši skončajo šole, že... Tou bežanje časa v toun novon časi se ranč telko ne stavi, ka bi človek čas emo. Ranč telko časa nema, ka bi njemi dugi čas biu. Če gnesden stoj tak malo več časa ma, že ga vsi poprejk čudno gledajo. Gnesden več niške ne pravi, ka nema časa, ka bi si dole sedo, liki se pravi, neman časa, ka bi emo čas.

Etak se zgodi, ka gda steri knigo v roké vzeme, steri čas ma za tou, pa tan pisatel včasi napiše: Tak je vse bilou, kak če bi se stavo čas. Si leko broдите, ka bi se čas rejsan stavo. Te bi meli čas za vse. Meli bi čas sami za sebe, za držino, za žlato, za delo, za žalost pa veselje, za lubezen, pa za vsefele drugo bi meli čas. Dapa pravijo, ka te bi se vsega brž navolili in te bi nan pa biu dugi, dugi, fejest dugi čas.

Kak naj zdaj človek mouder bou, ka si tej tabežečki čas nekak vóftala, ka bi bar malo časa emo? Vej če te name spitali, ge van gvúšno nika čednoga ne moren po ton prajti. Če bi ge tou vedo, kak se tou napravi, te se ranč o ton ne bi spitalo. Dapa nekaj se mi vseeno mota po glavej. Zato lidje eške nekaj časa za spati mamó. Pa si brodin, ka bi vse tisto, ka ne moremo naprajti podnevi, naprajli te, gda spimo. Neka si trbej vózbroditi, ka bi človek spau pa vseeno delo. Če bi nan takšo gratalo naprajti, te bi najbókše bilou, ka bi samo spali in v spanji delali.

Si leko broдите? Človek tak lipou merno zakopani v toplo postelo spi, v ton časi pa krave že gejo, mlejko pa je že pri

mlejčari. Ali pa tak lipou v sne odide v slúžbo, tan flajnsno dela cejli mejsce, te pa samo plačo dobi. Na dobro, te zmejs leko stane, ka pejneze preštej. Dobro, za vse bi nej trbelo spati. Gda trbej gesti, te gvúšno nej, ka je gesti trno dobro delo. V krčmou je tó nej lipou iti v sne, liki tak redno, ka si možakari kaj vóovadijo. Pa ovo najlepše delo med možkim pa žensko je najbókše delati, gda sta obadva čistak prebújeniva. Pomejni, če si takši mašin ali ka ge vejn ka, vózbrodimo, te de trbelo povedati, ka človek leko dela gda spi, pa ka leko dela te, gda ne spi.

Pri meni doma bi tak bilou, ka bi vsigdar spau, gda bi bila zbüjena moja tašča Regina, trno čedna ženska. Dapa tak si brodin, ka una nigdar ne bi spala, ka sir pravi, ka spijo samo manjacke. Tou pomejni, ka bi ge leko spau telko več. Vejte kelko vsega bi leko naredo med spanjon? Zdjaj je pa tou leko tak tó, ka te ne bi emo časa za gesti pa za krčmou pa za ribičijo pa za pajdaše pa za tisto lejpo delo pa za štenje pejnecov. Na, ste vidli, kak koli obrnen, ge že pa ne bi emo časa. Moja tašča Regina pa ma čas, ka kučo spuca, ka vse zapere, ka gračanek okaple, ka kaj lagvoga skúja pa ka moje mlajše pazi. Za vse tou ma čas pa eške vsigdar leko tutkiva, gleda televizijo in ojdi kouli pajdašic. Njoj rejsan nej tega trbej, ka bi v spanji ške kaj delala. Kak li vraga neman časa, če pa telko namesto mene naredi moja Regina? Tou jo moran inouk opijtati, do te si pa malo dole ležen, nekši sneni san grato.

MIKI

Od Bakarov do Čotarov

Prvin, gda je še lústvo bola doma bilau, z vesi so samo rejdko šli v drugo ves, zato ka so doma vse pripauvali. Kúpúvat so samo škir pa pravce šli ali gda so sildje pelali v mlín. Če so kama šli, te so se nej silili, tisti den je za tau biu. Tú so malo stanili, tam so malo stanili pri krčmi. Gda človek malo več spi, te večkrat napravi kakšno norijo. Pa če je tau stoj vido, te so včasín vónajšli cauno, pa nej samo na njega, liki na cejlo ves, odkec je prišo. Glejte, tau dejo Veričani, steri so... Tak mislim, ka tak so se caune vónajšle na vesi.

Na *Andovčane* pravijo, ka *Mlejčardje*. Zato ka so segnjano mlejko z vilici djeli. *Števanovci* so *Bakardje*. Gda je prej v zamanici vino vrelo, v piskri so vodau no-

sili na bečko, nej ka bi se vožgala od ice. *Veričani* so s kauli v Varaš šli. V *Števanovci* pri krčmej so stanili, ka nika spijejo. Dočas, ka so Veričani pili, dočas so njim kaule obrnili, tak ka so stvaure nazaj, proti Verici stale. Gda Veričani vó s krčme pridejo, si gor na kaule sedejo pa že dejo tó. Gda so vó z gauštja prišli pa so Verico zaglednili, te so vidli, ka so nej prauti Varaši šli, liki nazaj domau.

Na *Gorenjom Seniki* eden človek tak zapodo, ka úšo domau pa na njivo prišo, gde je dejna (ajda) cvela. Mejsce je svejto pa veter tó pijo. Našomi človeki drugo nej trbelo. Na čarvau se je vdaro pa začno plavati, tak mislo, ka je nutra v edno velko vodau spadno. Drúdji den so ga sausadja vóvlekli

že cejlak vózmantranoga. Leko ka se zdaj *Dolenjisenčarge* smejejo, dapa oni so tó skur tak zapodli. V Sakalauvci je veselica bila, dva možaka z Dolenjoga Senika, steriva sta že malo več spila, sta si tak zamislila, ka telko dojšlo pa sta šla domau. Naj prvin domau prideta, nej sta po poštiji šla, liki prejk po njivaj. Baklata, baklata prejk po njivaj dočas, ka vó ne prideta do poštije. Te eden pravi: "Ti, miva sva nin prejk Rabe prišla! Kak va zdaj nazaj šla?" "Nika se ne brigaj," pravi drugi, "samo poj za menov!" Pri šanci (jarek) stane, velko sapo vzema pa se s čarvauv gora na asfalt vdari pa začne plavati, drugi pa za njim. "Ti," pravi prvi, "nej trbej plavati, srečo mava, Raba je notra zmrznjena."

Sakalauvci so pa kašo strejlali z djagarsko pójkšov. Pis-tjer kaše so goradjali na špajet, pa gda je začnila vreti, so mislili, ka je zbasnejla, zato so go strejlali. Skaupi *Čotardja*, tau pravijo *Slovenčarom*. Zato, ka so skaupi. Gda prej kromče tapusedijo, za tri-štiri kedne, gda krompič že kranje pisti, te semenske krompiče nazaj vópoberejo.

Prvin so te caune bole držale kak gnesden. Starejši gočijo, ka so zavolo tauga ladjeni (fantje) dostakrat na bitje šli. Zdjaj že tauga nega. Na te caune se samo starejši spominjajo. Zdjaj sam tó samo zato tau dolaspiso, naj lústvo ne pozabi, nej pa zato, ka bi koga ali kakšno ves šimfo. Zatokpa, ne bojte čemerni!

K. H.

"Če malo zaprem oči..."

...vsakmau so mi pred očami bregovi, rauže, doline pa me nagajna nikšo posebno domotožje (honvagy)," pravi **Magdi Simon** (Gaál).

Sto je ta ženska, mislim na G. Seniki nikomi nej trbej razlagati. Pred dvajsetimi lejtami je ona na seničkoi šauli včila, je v vesi živejla. Ka sam jo gor poiskala v Csákánydoroszlóni, tome je zrok, da sva se nej dugo nazaj na G. Seniki srečale. Magdi je prišla na 60. obletnico (évforduló) pevskoga zbora, štero smo držali lani 14. novembra.

Večkrat tak mislimo - pa je tak tū - ka tisti Slovenci, ki so dugo-dugo lejt nej doma, so odišli iz Porabja v druge pokrajine ali države, bole držijo, cenijo svoj materni jezik kak mi tuj doma. Tak mislim, tomi je pa vzrok nej drugo, kak veliko domotožje. Če človek po svejti odi, prva ali sledkar napamet vzema, da je jezik posebna stvar. Vseposvedik poštujejo ljudi, ka znajo več jezikov, nej glede na tau, kakšj jezik je tau. Pa te mi od toga samo tau napamet pride - sploj pa če si s takšimi ljudami zgučavam kak Magda - ka porabski Slovenci kak če bi se tū pa tam sramotili za volo svojoga jezika. Zakoj je tau tak?

No, da bi razmeli, ka bi ges rada s toga vžoprjala, morata prešteti reportažo, ka sam go naredla z Magdo.

Magda, ti si mi že na začetki prajla, da rada misliš na G. Senik, da maš nikšo posebno "domotožje" po Seniki, kakoli ka si ti nej Slovenka pa nej s Senika. Zakoj?

"Kak mlada školnikojca sam prišla na G. Senik, gde sam najoprvin tau napamet vzela, ka tuj slovenski ljudje živejo. Tau je bilau 1969. leta, gda je deca ešče tak prišla v šaulo, ka so nej znali trnok vogrski. Ges sam vsigdar takša bila - gnesden tū - ka sam se rada padašivala, pa etak sam nej dosti časa nūcala, ka sam sploj skrajek prišla k ljudam. Včila sam se od nji že na začetki slovenski. Sploj se mi je vidlo, kak tej ljudje gučijo, sploj pa zatok, ka je moja rojstna ves

blūzi Slovenije. Pa sam nej čemerna bila te tū nej, gda so me na začetki kaj naurog navčili pa sam se v uradi (hivatalban) etak poklonila: Vrit me piši. Gvušna sam bila, ka so tau zatok napravili, ka me radi majo.

Magdi Simon s svojimi fanti, stere pripravla na paraolimpijo

Ges sam tū rada mejla ljudi. Tak mislim, da veliko vredenost nosijo, znajo po svojom (slovenski) pa vogrski tū. Pa te ešče ne gučim o lejoj pokrajini. Nega dneva, da bi mi nej pred očami pa v mojj misli bili senički bregovi, dolovi, rastline (nóvények), ka se tam najdejo."

Tak znam, ka si 10 lejt bila na G. Seniki. 6 lejt si vodila kulturni dom. Tistoga reda se je operalo proti Jugoslaviji.

"Tista lejta, od 71. do 77., so sploj aktivna bila. Znajo je, da je tistoga reda najoprvin v Slovenijo (v Šentvid) išo senički mešani pevski zbor. Pa po tistem je vsakšo leto več nastopov bilau doma pa v Sloveniji. Tau je v šauli ranč tak bilau. Ges sam v šauli včila telovadbo (testnevelés), s šaularami smo dobili vnaugo prilik za različne tabore, poti, ka smo leko v Slovenijo šli. Tisto nigdar ne morem pozabiti. Tisti učenci, tisti ljudje, če se gnes srečajo z menov, mi poštenje dajo, se veselijo srečanja.

Kak sam že povedla, na G. Seniki smo tistoga reda sploj aktivni bili, dosta kaj se je godilo. Po mojem - pa

se vūpam, da nišče nede čemeren - smo 1973. leta na G. Seniki takši baur vozili, ka je od tistoga mau nej bilau takšoga. Ge sam tistoga reda vodila kulturni dom, zatok sam bila organizatorka tū z drugimi dos-

tistec stokoli pride es, se srečamo, pogučavamo."

Lani novembra smo te pozvali na 60. obletnico seničkoga pevskoga zbora. Ti si se vzela za tau pa si na tau prireditev prinesla edno veliko torto, na šteri je bila lumera 60. Kak ti je tau napamet prišlo? Kak si se čutila na G. Seniki?

"Tam morem začniti, da sam se strašno veselila, gda sam dobila vabilo na jubilej. Tak sam skončala, ka morem nika takšoga napraviti, primesti, s sterim najbolje leko vōpokažen ljubezen do zbora. Tak sam vidla, da se je torta vidla vsakšomi, zvūn toga sam rauže tū prinesla na cintor za tiste, ki so že pokojni. Kak sam se mejla na G. Seniki? V šaulo sam stopila pa sam mislila na tista lejta, gda sam tam včila. Gda sam po folaiš šla naprej, najoprvin so mi zvonec mogli potegniti, po tistem sam pa išla not v telovadnico, gde sam tistoga reda včila deco. To srečanje je bilau posebno, zame veselo pa žalostno nagnauk.

Vaš zbor? Ne morem z rečami povedati, kelko je napredūvlo pa kak me tau veseli."

Ti fejst rada maš ljudi. Kak podjetnik (vállalkozó) se napona srečaš z njimi, depa zvūn toga kaj drugo tū delaš? Več ne včiš?

"Gda sam G. Senik tam njala, sam dugo včila tuj v šauli. Gda sam pa podjetnik postala, sam šaulo - tam njala. Gnes tū včim, depa nej v šauli. Tuj v vesi mam eden dom za prizadete (szociális otthon). S tejni mladimi se že več lejt spravlam, je pripravlam na paraolimpijo, pa smo do tejsa mau že dosti uspehov meli. Zvūn toga sam v vesi trener pri rokometni ekipi. Gvušna sam pa, da so mi bili v vsakšoj žmetnoči na pomoč tisti cajti, lejpi spomini, ka sam tam v Porabji zadobila."

I. Barber

... DO
MADŽARSKE

Prireditve

- 10. februarja so v Monoštru odprli spominsko razstavo z naslovom "Fosili" akademskega slikarja-grafika Stefana Galica. Razstava je na ogled do 6. marca.
- Slovenska manjšinska samouprava v Mosonmagyaróváru prireja 20. februarja Slovenski pustni ples, na katerem bo igral ansambel Seniški padaši.
- Slovensko društvo v Budimpešti prireja ob slovenskem kulturnem prazniku Kulturni večer, na katerem bo nastopil vokalni kvartet Društva upokojencev iz Murske Sobotice. Ob Prešernovem dnevu bo spregovoril g. Jože Vild, predsednik društva. Prireditve bo 20. februarja ob 17. uri v prostorih samouprave v ulici Rumbach Sebestyén.
- Ob slovenskem kulturnem prazniku se bodo srečali tudi Slovenci v Som bathelyu. 27. februarja ob 17. uri bodo v ulici Kisfaludy Sándor 1. odprli razstavo papirnatih cvetic. Izdelavo papirnatih cvetic bodo prikazale ženske iz Porabja, med vsem bo obiskovalce zabaval harmonikar Laci Korpič.

Samouprava v

Števanovih

Vas vabi na

BOROVO

GOSTÜVANJE,

ki bo 14. februarja

1999 od 10. ure.

***

Apátistvánfalva

Önkormányzata

tisztelettel

meghívja Önt az 1999.

február 14-én 10

órakor kezdődő

RÖNKHÚZÁSRA

Madžari na Reki na Hrvaškem

Učenje jezika pomembno tudi za družinske zveze

- **Gospa Erzsébet Kollár**, *viste podpredsednica Madžarskega društva za Primorsko-goransko županijo s sedežem na Reki, in sicer v okviru Skupnosti Madžarov na Hrvaškem. Od kdaj naprej deluje vaše društvo in kateri so vaši glavni cilji?*

- Naše društvo na Reki smo ustanovili l. 1992 in od takrat naprej delujemo z velikim entuziazmom in zanosom. Imamo približno 300 članov, seveda se število stalno spreminja. Na državni ravni smo združeni v Skupnosti Madžarov, katere sedež je v Osijeku. Tako imamo društva na Reki, v Splitu, Puli, Zagrebu. Naše društvo ima svoj sedež v središču Reke.

Imamo krasne prostore, veliko dvorano, ki meri 160 kvadratnih metrov, prostore za učenje madžarskega jezika, za vrtec, kjer se lahko ukvarjamo s svojimi malčki. V tej dvorani imamo vsak mesec klubsko srečanje, tu se praznujejo tudi veliki državni prazniki in druge obležitice.

- *Kdo so člani vašega madžarskega društva?*

- Naši člani so iz različnih krajev. Večina ljudi je iz Vojvodine, nekaj jih je iz Bačke, nekaj iz Banata in Baranje. Tudi iz avtohtonih hrvaških krajev, kot je Zagreb, okolica Virovitice itd. Najpomembnejše pa je to, da smo složni.

- *Ste vi uradno priznana manjšinska skupnost na Hrvaškem ali pa delujete le kot civilno društvo? Dobivate tudi kakšno državno podporo?*

- Mi smo legalno registrirano društvo, dobivamo tudi podporo od Republike Hrvaške, od županije in od mesta Reka.

- *Kakšne dejavnosti zamera vaše društvo oziroma v širšem pomenu vaša skupnost?*

- Imamo različne kulturne skupine, npr. folklorno skupino, pevski zbor, dramsko družino, jezikovne tečaje in otroško skupino za zabavo.

- *Vi ste jeseni l. 1998 bili*

tudi v Szombathelyu z dvema hrvaškima kulturnima skupinama iz okolice Reke. Ste povezani tudi z njimi?

- Ne, ne, mi nimamo kakih tesnejših stikov z njimi, mi smo posebno društvo. Jaz sem jih pospremila zato, da navežemo stike z Madžari v Szombathelyu. Kulturno turnejo je sicer priredilo hrvaško IZseljeništvó. Moji hrvaški znanci in prijatelji so me zaprosili, naj jim kot Madžarka pomagam na njihovem gostovanju na Madžarskem, na drugi strani pa sem navežala določene stike z mestno samoupravo v Szombathelyu.

- *Kakšen je odnos večinskega hrvaškega naroda do vas, pripadnikov madžarske narodnosti?*

- V novi demokratični Republiki Hrvaški imamo popolno svobodo narodnostnega ustvarjanja, s tem seveda, da moramo biti lojalni do svoje večinske države. Na Reki smo zelo dobro povezani tudi z ostalimi manjšinskimi skupnostmi.

Imamo npr. skupino Čehov, skupino Slovkov, skupino Slovencev, s katerimi se zelo dobro razumemo. Vsak november imamo skupen folklorni festival, na katerem sodeluje kar enajst skupin. Najmočnejša je italijanska skupina, ker so oni pri nas že zelo dolgo časa. Tudi s Slovenci imamo odlične odnose.

- *V zametkih torej nastaja nekakšno sodelovanje s Szombathelyem, ali kaj sodelujete tudi z drugimi mesti na Madžarskem?*

- Veste, največ tega sodelovanja z Madžarsko ima naša Baranja. To je osiješko društvo, s katerim smo ravno tako povezani preko naše krovne organizacije. Oni imajo zares prave, tako rekoč vsakodnevne stike s prijatelji na Madžarskem. Blizu je meja, blizu so kraji. No, mi na Reki smo predlani organizirali podoben izlet v Bajó kot lani v Szombathely. Kot Madžari pomagamo našim Hrvatom pri sporazumevanju, mi pa potem izkoristimo te možnosti za navezavo določenih stikov s tamkajšnjimi Madžari.

- *Imate mogoče na Reki tudi madžarski konzulat?*

- Imamo častni konzulat, častnega konzula. Tudi od njega dobivamo podporo. Hitro pa nam priskoči na pomoč tudi Veleposlaništvo R Madžarske v Zagrebu, če rabimo recimo knjige za učenje madžarskega jezika, pomoč pri organiziranju kakega izleta itd.

- *Rekli ste, da vas je na Reki okoli 300 Madžarov, domnevam, da zovoljo prejemajo števila pripadnikov nimate organizirane pouka na solah.*

- Ne, ne, edino tečaje madžarsčine imamo v našem društvu, in sicer v treh skupinah. Zanimivo, da se teh tečajev udeležujejo v glavnem nemadžarski člani mešanik zakonov. Kot kaže, je učenje jezika lahko pomembno ne samo za ohranjanje materinščine, ampak tudi za čuvanje zakonskih in družinskih zvez.

fr. m.

Kak je tau?

Gnesden sploj dosta takšoga geste, za šteroga volo bi leko tau pitanje sebi ali komikoli gor djali. Kak je tau, ka so na gnes tej najvejši svetki - božič, nauvo leto, sveti trej krali - več nej takši kak gnauksvetja. Kak je tau, ka na gnes več v največ vesi negajo na božič paunaučnice, liki "paunauč" je že večer v šestoj vori? Kak je tau, ka gnesden na nauvo leto že deca ne odi za toga volo friškivat, da bi rejsan nauvo leto, srečno leto želega, liki zatok, ka gda domau pridejo, je stariše pitajo, kelko so zaslužili. Kak je tau, ka gnesden lüdje navekša ne držimo nej petka pa nej svetka? Kak je tau? Bi leko ešče na dugo spitalavi eden od drugoga.

Na, pa te bi zdaj stoj leko pravo, ka ka gez škem s tejm, zakoj trbej gnes tak živet, tak čütiti kak inda svejta? Vej pa inda svejta so naši lüdje doma bli, nej so v službo ojdi, nej je bilau elektrike, nej televizije, automobilov, računalnikov. Njim je tistoga reda vse dobro bilau. Čajt so meli na zordjenice ojdi, na paunaučnico, čajt so meli friškivat ojdi pa po sveti trej kralaj. Tomi je že konec. Moderno živemo, nam pa ja nej trbej etakše pa takše!

Pa te zatok etakšoga reda tam ninder znautri smo itak nej zadovolni. Sami ne znamo - sploj pa mladi nej - ka nam fali, depa nej smo zadovolni, nej smo veseli pa srečni. Na božič smo puno daril, depa tak čütimo, nej je tau, ka je nam za istino potrebno. Po moderni šegaj si na božič pa na nauvo leto sküjemo, depa po prvi požirkaj nam je nika itak nej vredi. Sami si ne vejmo raztomačiti, depa istina je tau, ka je nika nej pravo, vse je tak na silo, nika se tak čüti, da bi leko vse lepše pa baukše bilau.

Krispan je puno električni svejč, puno lejpi cukrov, moderno je okinčani. Deca že naprej zna, kak se tau dela, šteri, ka leko išče pod drejvov, vej pa deci prej nej slobaudno lažati, pa če se stoj pokisi, iz tistega se sama deca smeje, vej so pa v šauli - že v vrtci - povedli drugi, kak se tau dela. No, etak nam realno ostane tisto, za koj mamó pejnaze. Brez lübezni. Pa zdaj smo prišli do toga, ka nam vsejm fali. Fali nam gnesden malo "srmastva". Fali nam poniznost. Fali nam võrnost. Võrvati v dobrom, võrvati eden drugomi. Fali nam vküpržanje. Bojimo se eden od drugoga. Vrata si zeparamo, ne püstimó ednoga do drugega. Kak etak moremo čakati pomoč eden od drugega? Tau je veliko pitanje. Pa nam fali najvejšo. Lübezen eden do drugoga. Leko, ka pridejo čajt, gda mo znauvič ponizni, razumevajoči (megértóek) eden do drugega, gda oprejte njamo dvera, vrata eden drugomi.

Če de tak, mo znauvič čütiti svetke. Nej bi bilau zamanjsko. Znauvič bi bili lüdje, srečnejši lüdje.

I. Barber

SLOVENSKA SLOVNICA

Slovenska slovnica Franceka Mukiča se dobi na Zvezi Slovencev v Monoštru (Deák Ferenc u. 17.).
Cena: 1.000 forintov.

*****

SZLOVÉN NYELVKÖNYV

Mukics Ferenc Szlovén nyelvkönyve megvásárolható Szentgotthárdon a Szlovén Szövetségén (Deák Ferenc út 17.).
Ára: 1.000 forint.

OTROŠKI

Miki Roš

Škrat Babilon med korinami

V ednon malon varaši živi pojeb, ranč nej mladi pa ranč ške nej za ženiti. Fkuper z mamo se mata trno lipou tan na roubi toga varaša. V takšoj lejpoj kučici živejta, kouli pa puno drejv, korin in zelenoga grmouvja. Na, tej pojeb se trno dobro razmej v korine. Čistak san ji pouva, si z njimi zgu-

čavle, ji zalezjvle, če povejmo po domanje, rad je ma. Pa trno rad ma svojo mamo. Vsikšo leto jo pita, kakše korine ške meti pred kučico. Tak si je ovo leto želejla, naj bou vse v žutoj farbi. Pojeb, dajmo njemi ške ime, naj bou Lujzek, se je veselil prijoi dela. Začo je delati vcejlak nove cepike, vküp je kričo vsefele korine pa rouze in pomalik so cvejti gračuvali žuti. Kouli si pogledno, vsekouli je bilou žuto, samo... Samo tan na srejdji, samo tan so se svejtili bejli cvejti.

– *Vej pa ške tri dni man časa, vej že ge naredin, ka de tan tō žuto.*

Zapro se je ta v svojo ūto in mejšo vküper nikše čudne stvari in s tistin večer zalejo bejle cvejte. Vgojno so bili rdeči.

– *Nika nej, vej pa ške dva dni mi ostaneta.*

Že pa je mejšo, trouso, brodo, že pa mejšo, nut sipavo nekše praje in večer zalejo cvejte. Vgojno so bili rouzani.

– *Vej pa zran gvišno gratajo žuti.*

Zdaj je biu v tistoj ūti do pounouči, dapa vgojno rano so bili cvejti pisani. Gda ji je vido, so njemi skuze navrele na oči. Tak rad bi mamī naredo za rojstni den vse žuto, dapa...

Rejsan, ka bi leko išo v bauto s korinami in takšo tan küpo, dapa največ je vrejčno, ka san narediš. Točo je tan skuze in biu trno nesrečen, ka mama nede vidla vse žuto, gda gora stane.

V toj njevgi velki žalosti

ga je najšo škrat Babilon, gda je glij škeu skočiti v rour njevge kučice. Že je leto po zraki ta v tisto čarno lūknjo, gda se nagnouk stavi in v njevge velke vūje se zgrabi tej nemili Lujzekov glas. Spūsto se je do streje ta do njega in njemi pogledno skouzi vūjo v glavou. Tan je vido, zakoj je tak žalosten.

*Vej pa nika nej,
tou nej nikši grej,
vej pa leko se zgodi,
ka clovek trno si želi.*

Odletu je ta med pisane korine, se v zraki sedenkrat obrno, trikrat plūno in devetkrat brsno. Ranč je tou narejdo, je na dveri stoupila Lujzinova mama pa ranč te je čistak vse bilou vcejlak žuto.

– *Ti moj Lujzek, pa je rejsan vse žuto, je veselo küšnola sina na lica.*

Lujzek si je briso britke skuze in gledu ta po gračanki, in nika neje mogo razmeti. Bole je glejdo, menje je vedo, ka se je zgodilo. Škrat Babilon je sejdo na streji in se tak smijau, ka ga je ške tri dni bolelo črevou.

Tak se je tou zgodilo na velko veselja Lujzeka in njevge mame. Dapa drugi den so tiste korine bile že pa pisane.

– *Vidiš, mama! Korine so škele biti žute samo za tvoj rojstni den, si je naglas brodo Lujzek.*

Škrat Babilon, steri se je glij z būdo v njihovon šparati na drvaj, pa je ške pravo:

– *Vej pa nači ranč ne mora biti.*

Ške dobro, ka ga niške nej čūu.

Naj se vam predstavim

Ime mi je Katalin, pišem se Daniel. V družini nas je pet: oče, mamica, brat, babica in jaz. Živimo v Slovenski vesi v družinski hiši.

Rodila sem se v Körmenu. Stara sem 18 let. Hodim v četrti razred gimnazije v Monoštru. Imam dolge, rjave lase in rjave oči. Sem vitka in visoka. Moje obleke so preproste, zato ne nosim nakita. Rada imam elegantne obleke, moja najljubša barva je modra.

Rada pomagam drugim, se pogovarjam, toda ne maram prepira. Rada imam živali pa tudi naravo.

To je moje zadnje šolsko leto v gimnaziji. Pripravljam se na maturo in sem pred odločitvijo za poklic, to pa ni lahko delo. Tudi pred štirimi leti se je bilo težko odločiti, katero srednjo šolo naj si izberem. Rada bi dobro opravila maturo in nadaljevala šolanje na visoki šoli, zato se moram zelo veliko učiti. Najbolj me zanimajo informatika, računalništvo in matematika.

Zvečer rada gledam televizijo in poslušam glasbo. Moram priznati, da rada spim, če pa imam čas, grem ribarit na Rabo.

Takšna sem zdaj. V zvezi s prihodnostjo imam še več načrtov.

Katalin Daniel 12. b.r.,
Gimnazija Monošter

Dobili smo nov koledar

Za novo leto smo dobili nov koledar. Bili smo ga veseli. Izdala ga je Zveza Slovencev na Madžarskem. Mama ga je obesila na steno. Ata ima majhen koledarček. Nosi ga v žepu. V šoli ima učiteljca koledar na mizi. Na koledarju so napisani meseci, tedni, dnevi in prazniki.

Kitti Virovecz 4.r.,
OŠ G. Senik

Pust

Pustni čas je. V šoli se že pripravljamo na karneval.

Teško se je odločiti za masko. Zelo smo radovedni, kdo bo najboljši. Nestrpno čakamo tudi ples. Upamo, da bosta "fašenek in Lenka" plesala z nami za "kusto repo" in "dugi len". V šolski kuhinji bodo spekli lepe, velike in zelo okusne krofe z marmelado. Moja mamica dela doma čokoladne krofe. Tudi ti so zelo okusni.

Adrienn Lazar 4.r.,
OŠ G. Senik

ZIMA

KOTIČEK

Zima je eden izmed štirih letnih časov, njeni meseci so december, januar in februar. Pozimi pada sneg in je mrzlo, zato moramo obleči toplejše obleke in bunde. V hišah je potrebno kuriti.

Pozimi vse počiva. Narava in živali spijo in vse je pokrito z belim snegom. Zime se veselimo otroci, ker se lahko kepamo, sankamo, se drsamo na ledu ali pa delamo snežene može.

Erika Cziraki 3.r.,
OŠ G. Senik

Huda zima

Vse je belo. Ves kraj pokriva sneg. V snegu tiči avto. Tovorni avto pluzi sneg. Oče kida sneg z lopato izpred hiše. Otroci gazijo po snegu. S strehe visijo ledene sveče. Mrzlo je. Najboljše je v topli sobi.

Balaž Bajzek,
Mihaly Bajzek 4.r.,
OŠ G. Senik

Živali pozimi

Živali pozimi zebe. Tudi lačne so. Srne in jeleni stalno iščejo hrano. V krmišču sredi gozda najdejo seno in sol. Tudi zajček priskače. Lačen je. Zajčka ne zebe. Ima debel kožuh. Tudi ptice stalno iščejo hrano. Polhi in ježi trdno spijo. Medved, jazbec in veverica zimo predremljejo. Žabe zimo preživijo v blatu. Kaj pa lisica? Lisica lovi kokoši, zajce in veverice.

Katalin Čato 4.r.,
OŠ G. Senik

Zimsko veselje

Snežilo je. Vse je belo. Mi otroci smo veseli. Vsi smo na bregu. Na bregu je veliko snega. Delamo snežaka, se smučamo, sankamo in kepamo. Smo tople oblečeni. Imamo tople kape, na rokah rokavice, na nogah tople škornje. Beži, mraz!

Agošton
Gyeček 4.r.,

OŠ
G. Senik

KOTIČEK

SLOVENSKI PLES 1999

**Za dobitke na Slovenskem plesu se
zahvaljujemo:**

Podjetjem: MURA, RADGONSKE GORICE, KOMPAS-MTS, RADENSKA, DIANA-ZVEZDA, GALEX, KRKA, MLEKOPROMET, POMURSKA MLEKARNE, BLAGOVNICA "POTROŠNIK", POMURSKA ZALOŽBA, POMURSKA BANKA, POMEX, ELEKTROMATERIAL, PLETILSTVO Prosenjakovci, TOVARNA KOS, VOSSEN, SARIANA, Zadruga ÁFÉSZ, TOSO KFT, PORABJE KFT, Družinam Hanžek, Smodiš in nenazadnje Državni slovenski samoupravi.

Gvant

Naš Tomaž že sploj žmetno trpi tau, ka njegva žena toga reda drugo ne dela, samo napona vrajže ronje kúpúje. Če ji kaj povej, pravi, ka se svetki približujejo. Če bi od moža shajalo, bi mogla že davnik naga ojditi. Tomaž: "Tebi so več vredne te nebeske ronje kak ge."

Roza etak pravi: "Tau prav maš. Vej pa brez tebe leko dem kamakoli. Liki brez gvanta nikan ne morem."

Mujs je preštetí

Roza so starejša ženska, majo penzijo pa malo pejnaz v banki tū. Te tri ali štiri mejsace so naša ženska vsakmau v Varaš šli pa so te prišparane pejnaze vōvzeli, pa so je včasín nazaj tū djali v banko. Gospa, štera njim je vōdavalá pa nazaj klala, etak pita našo žensko: "Zakoj pa vi vsakši mejsac vōvzemeté z banke te pejnaze pa je te včasín nazaj dejete?"

Roza se pa zdaj rászipajo pa etak pravijo: "Zakoj, zakoj! Vej je pa gnesden že te svejt sploj foliški. Vsakšoga znaurijo. Mujs moram

vsakši mejsac pogledniti pa preštetí te pejnaze, ovak nemo vejdlá, če so mi je nej vkradnili."

Če bi se samo gnauk zmejšali

Lorenc je etognauk plačo daubo. Gda je koperto gor vtrgno, je vido, ka je 5 gezero forintov več daubo, kak na papiri stoji. Depa nikomi je nika nej pravo, kakoli ka je mislo, ka so se zmejšali. Kaulak pride drugi mejsac, zdaj je 5 gezero forintov menja v koperti kak na papiri. Včasín se glási, navolo zažene, pa včasín kontrolerajo njegvo plačo. Samo ka so gor prišli, zakoj je zdaj ranč telko menja daubo. Pa so ma v oči vrgli, ka je tau prej nej lepau bilau preminauči mejsac, ka je nej pravo, ka je več daubo.

Lorenc pa zdaj etak: "Glejte, lúdje, človek tau tagleda, če se stoj, povejmo, gnauk zmejša. Depa gda se že drugič zmejša, tau že ne moreš njati brez rejči."

I. Barber

ZA SMEJ

Porabje

**ČASOPIS
SLOVENCEV NA
MADŽARSKEM**

Izhaja vsak drugi četrttek

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov uredništva: H-9970
Monošter, Deák Ferenc út 17,
p.p. 77, tel.: 94/380-767

Tisk:
SOLIDARNOST D.D.
Arhitektka Novaka 4
9000 Murska Sobota
Slovenija

Po mnenju Ministrstva za kulturo št. 415-715/93 mb z dne 3.11.1993, se časopis PORABJE uvršča med proizvode, od katerih se plačuje davek od prometa proizvodov po 13. točki tarife 3. zakona o prometnem davku (Ur. list RS, št. 4/92), ISRN 12187062

Časopis izhaja z denarno pomočjo Urada RS za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Javnega sklada za narodne in etnične manjšine na Madžarskem.

